

3421

ՀԱՄԼԵՆ

3K33

Խ-33

Պրիւտարներ բոլոր յերկրների, միացե՛ք

3K33 *my*
6-33

24 JUN 2005

Ի. ՍՏԱԼԻՆ 20 NOV 2009

ՃԱՌ ՀԱՐՎԱԾԱՅԻՆ
ԿՈԼՏՆՏԵՍԱԿԱՆՆԵՐԻ
ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ
ՍՌԱԶԻՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐՈՒՄ

1933 թ. փետրվարի 19-ին

ՊԵՏՀՐԱՏ—

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ—ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՅԵՐԵՎԱՆ 1938

3421

3230
38

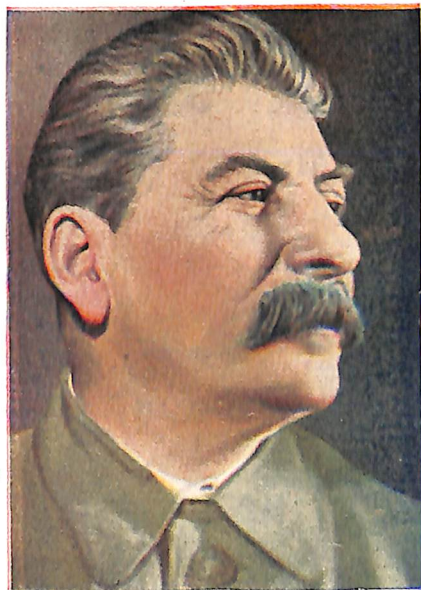
И. СТАЛИН

РЕЧЬ НА ПЕРВОМ
ВСЕСОЮЗНОМ СЪЕЗДЕ
КОЛХОЗНИКОВ-УДАРНИКОВ

Госиздат—

Отдел парт.-полит. литературы

Ереван

ՀԱՌ ՀԱՐՎԱԾԱՅԻՆ ԿՈՒՏՆՏԵ-
ՍԱԿԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱ-
ԿԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱ-
ՐՈՒՄ

1933 թ. փետրվարի 19-ին

Ընկեր կողմնադասականներ և կոլ-
տնականահիներ: Յես չեյի մտածում
հանդես դալ ձեր համադրումարում: Չե-
յի մտածում, վորովհետև ինձնից առաջ
հանդես յեկած հռետորների ճառերում
արդեն ասված է այն ամենը, ինչ վոր
պետք էր ասել,—ասված է լավ ու ղի-
պուկ: Արժե՞ արդյոք դրանից հետո ելի
հանդես դալ: Բայց քանի վոր դուք
պնդում եք, իսկ ուժը ձեր ձեռքին է
(յերկարատև ծափահարություններ),—
յես պարտավոր եմ յենթարկվել:

Միքանի խոսք կասեմ առանձին
հարցերի մասին:

1

ԿՈՒՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՈՒՂԻՆ
ՄԻԱԿ ՃԻՇՏ ՈՒՂԻՆ Ե

Առաջին հարց—ճիշտ և արդյոք այն ուղին, վոր բռնել ե կոլտնտեսական դյուղացիությունը, ճիշտ և արդյոք կոլտնտեսային ուղին:

Այս հարցը դատարկ հարց չէ: Դուք կոլտնտեսությունների հարվածայիններդ, պետք ե վոր կասկածելիս չլինեք, վոր կոլտնտեսությունները կանչնած են ճիշտ ճանապարհի վրա: Ուստի ե հնարավոր ե, վոր այս հարցը ձեզ ավելորդ թվա: Բայց վոչ բոլոր դյուղացիներն են մասածում այնպես, ինչպես դուք: Դյուղացիների մեջ, այդ թվում կոլտնտեսականների մեջ, դեռ քիչ չեն այնպիսի մարդիկ, վորոնք կասկածում են կոլտնտեսային ուղու ճշտության մասին: Յեւ դրանում վոչ մի դարմանալի բան չկա: Իրոք, մար-

դիկ հարյուրավոր տարիներ ապրել են հին ձեռով, դնացել են հին ճանապարհով, կորացրել են մեջքը կուլակի ու կալվածատիրոջ առաջ, վաչխառուի ու սպեկուլանտի առաջ: Զի կարելի ասել, թե այդ հին, կապիտալիստական ուղին հավանություն եր գտնում դյուղացիներին կողմից: Սակայն, նա, այդ հին ուղին, տրորված, սովորական ուղի չե, ե դեռ վոչ վոք իրականում չի ապացուցել, թե կարելի չե վորեւե այլ կերպ ապրել, ավելի լավ ապրել: Մանավանդ վոր բոլոր բուրժուական յերկրներում մարդիկ դեռեւս ապրում են հին ձեռով... Յեւ հանկարծ այդ հին ճահճային կյանքն են ներխուժում բոլշևիկները, ներխուժում են վոթորկի նման ե ասում. ժամանակն ե թողնելու հին ուղին, ժամանակն ե սկսելու ապրել նոր յեղանակով, կոլտնտեսական, ժամանակն ե սկսելու ապրել վոչ այնպես, ինչպես ապրում են ամենքը, բուրժուական յերկրներում, այլ

ապրել նոր յեղանակով, արտելավարի:
Իսկ թե՛ դա ինչ նոր կյանք է,—ի՛նչ
իմանաս: Չլինի՞ թե՛ դա հին կյանքից
եկ վատթար դուրս դա: Համենայն
դեպս նոր ուղին սովորական ուղի չէ,
տրորված և դեռ ամբողջապես փորձ-
ված ուղի չէ: Ավելի լավ չե՞ արդյոք
մնալ հին ուղու վրա: Ավելի լավ չե՞,
արդյոք, չչտապել նոր, կոտնտեսային
ուղուն անցնելու: Արժե՞ արդյոք ուսկ
անել:

Ահա ինչպիսի կասկածներ են համա-
կում ներկայումս աշխատավոր դյուղա-
ցիության մի մասին:

Մենք պարտավոր ենք արդյոք ցրել
այդ կասկածները: Մենք պարտավոր
ենք արդյոք լույս աշխարհ հանել
դրանք, այդ կասկածները և ցույց տալ,
թե ի՛նչ արժեն նրանք: Պարզ է, վոր
պարտավոր ենք:

Հետևաբար, վերն առաջադրված
հարցը չի կարելի դատարկ հարց ան-
վանել:

Այսպես ուրեմն՝ ճի՞շտ է արդյոք
այն ուղին, վորի վրա վտռե է դրել
կոտնտեսային դյուղացիությունը:

Ընկերներից վոմանք կարծում են,
թե անցումը դեպի նոր ուղին, կո-
տնտեսությունների ուղին, մեղանում
սկսվել է յերեք տարի առաջ: Այս ճիշտ
է մասամբ միայն: Իհարկե, կոտնտե-
սությունների մասսայական կառուցու-
մը մեղանում սկսվեց յերեք տարի ա-
ռաջ: Այդ անցումը, ինչպես հայտնի
յե, նշանավորվեց կուլակության ջախ-
ջախումով և չքավորության ու մի-
ջակների միլիոնավոր մասսաների շարժ-
մամբ դեպի կոտնտեսությունները:
Այս ամենը ճիշտ է: Բայց, վորպեսզի
սկսեյինք այդ մասսայական անցումը
դեպի կոտնտեսությունները, պետք է
վոր մեր ձեռքին ունենայինք միջոցի
նախնական պայմաններ, առանց վո-
րոնց, ընդհանրապես ասած, մասսայա-
կան կոտնտեսային շարժում աներեւա-
կայելի յե: Հարկավոր եր ամենից ա-

ուսման ունենալ խորհրդային իշխանութ-
 թյուն, վորն ողնեց և շարունակում և
 ողնել գյուղացիներին՝ կանգնելու կոլ-
 տնտեսությունների ուղու վրա: Յերկ-
 րորդ, հարկավոր ևր դուրս քշել կալ-
 վածատերերին ու կապիտալիստներին,
 խլել նրանցից դործարաններն ու հո-
 դերը և դրանք հայտարարել ժողովրդի
 սեփականություն: Յերրորդ, հարկա-
 վոր ևր սանձահարել կուլակիությանը և
 խլել նրանից մեքենաներն ու տրակ-
 տորները: Չորրորդ, հարկավոր ևր
 հայտարարել, վոր մեքենաներից ու
 տրակտորներից կարող են ոգտվել մի-
 միայն կոլտնտեսությունների մեջ միա-
 վորված չքավորներն ու միջակները:
 Վերջապես, հարկավոր ևր ինդուս-
 տրացիան յենթարկել յերկրի, կազմա-
 կերպել տրակտորային նոր արդյունա-
 նաբերություն, կառուցել գյուղատըն-
 տեսական մեքենաշինության նոր դոր-
 ծարաններ՝ Պոլտնտեսային գյուղացիու-
 թյանն առատորեն տրակտորներ ու մե-

քենաներ մատակարարելու համար: Ա-
 ուսնց այդ նախնական պայմանների չեղ-
 ել կարելի մտածել կոլտնտեսություն-
 ների ուղին մասսայաբար անցնելու մա-
 սին, վոր սկսվել և յերեք տարի ա-
 ուսջ:

Հետևաբար, դեպի կոլտնտեսու-
 թյունների ուղին անցնելու համար հար-
 կավոր ևր ամենից առաջ կատարել
 Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը,
 տապալել կապիտալիստներին ու կալ-
 վածատերերին, խլել նրանցից հողն ու
 դործարանները և կազմակերպել նոր
 արդյունաբերություն:

Հոկտեմբերյան հեղափոխությամբ
 ել սկսվեց անցումը դեպի նոր ուղին,
 կոլտնտեսությունների ուղին: Այդ դոր-
 ծըն սկսեց նոր ուժով ծավալվել միմի-
 այն մի յերեք տարի առաջ, վորով-
 հետև, միմիայն այդ ժամանակներն ի-
 բենց ամբողջ ծավալով դրսևորվեցին
 Հոկտեմբերյան հեղափոխության տնտե-
 սական արդյունքները, միմիայն այդ

Ժամանակները հաջողվեց առաջ մղել
յերկրի ինդուստրացումը:

Ժողովուրդների պատմութիւնը քիչ
հեղափոխութիւններ չգիտե: Դրանք
Հոկտեմբերյան հեղափոխութիւնից
տարբերվում են նրանով, Վոր նրանք
բոլորն եւ միակողմանի հեղափոխու-
թիւններ ելին: Աշխատավորների շա-
հագործման մի ձևը փոխարինվում էր
շահագործման մի այլ ձևով, բայց շա-
հագործումն ինքը մնում էր: Մի տե-
սակի շահագործողներն ու կեղեքիչները
փոխարինվում էին մի այլ տեսակի
շահագործողներով ու կեղեքիչներով,
բայց շահագործողներն ու կեղեքիչներն
իրենք մնում էին: Միայն Հոկտեմբե-
րյան հեղափոխութիւնն էր, Վոր իրեն
նպատակ դրեց—վռչնչացնել ամեն մի
շահագործում և վերացնել բոլոր և ա-
մեն տեսակի շահագործողներին ու կե-
ղեքիչներին:

Ստրուկների հեղափոխութիւնը լիկ-
վիզացիայի յենթարկեց ստրկատերերին

և վերացրեց աշխատավորների շահա-
գործման ստրկատիրական ձևը: Բայց
նրանց տեղը նա դրեց ճորտատերերին
ու աշխատավորների շահագործման
ճորտատիրական ձևը: Մի տեսակի շա-
հագործողները փոխարինվեցին մի այլ
տեսակի շահագործողներով: Ստրկատի-
րութեան ժամանակ «որենքն» ստրկա-
տերերին թույլ էր տալիս սպանելու
ստրուկներին: Ծորտատիրական կարգե-
րի ժամանակ «որենքը» ճորտատերերին
թույլ էր տալիս «միմիայն» վաճառե-
լու ճորտներին:

Ծորտ դուղացիների հեղափոխու-
թիւնը լիկվիզացիայի յենթարկեց
ճորտատերերին և վերացրեց շահա-
գործման ճորտատիրական ձևը: Բայց
նրանց տեղը նա դրեց կապիտալիստե-
րին ու կալվածատերերին, աշխատա-
վորների շահագործման կապիտալիստա-
կան ու կալվածատիրական ձևը: Մի տե-
սակի շահագործողները փոխարինվեցին
մի այլ տեսակի շահագործողներով:

Ճորտատիրական կարգերի ժամանակ
«որենքը» թույլ եր տալիս վաճառել
ճորտերին: Կապիտալիստական կարգերի
ժամանակ «որենքը» թույլ է տալիս
«միմիայն» դործադրկության ու աղքատացման,
ավերման ու սովամահության
մատնել աշխատավորներին:

Միմիայն մեր խորհրդային հեղափոխությունը, միմիայն մեր Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը հարցը դրեց
այնպես, վոր վո'չ թե մի տեսակի չափադործողները փոխարինվեն մի այլ տեսակի չափադործողներով, վո'չ թե չափադործման մի ձևը փոխարինվի մի այլ ձևով,—այլ արժատախիլ արվի ամեն մի չափադործում, արժատախիլ արվեն բոլոր ու ամեն տեսակի չափադործողները, բոլոր ու ամեն տեսակի հարուստներն ու ճնշողները, թե' հենքը, թե' նորերը: (Յերկարատե ծափահարություններ):

Ահա թե ինչու Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը նախնական պայման ու

անհրաժեշտ նախադրյալ է, վոր գյուղացիներն անցնեն նոր, կոլտնտեսային ուղին:

Ճիշտ վարվեցին արդյոք գյուղացիները՝ պաշտպանելով Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը: Այո', նրանք ճիշտ վարվեցին: Նրանք ճիշտ վարվեցին, վորովհետև Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը նրանց ոգնեց իրենց ուսերից դեն չարտելու կալվածատերերին ու կապիտալիստներին, վաշխառուներին ու կուլակներին, վաճառականներին ու սպեկուլանտներին:

Սակայն դա հարցի միայն մի կողմն է: Վոնդեւ կեղեքիչներին, վոնդեւ կալվածատերերին ու կապիտալիստներին, սանձահարել կուլակներին ու սպեկուլանտներին—այդ շատ լավ է: Բայց այդ քիչ է: Հին կապանքներից վերջնականապես ազատագրվելու համար բավական չի լուկ ջախջախել չափադործողներին: Դրա համար հարկավոր է նաև կառուցել նոր կյանք, կառուցել

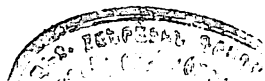
այնպիսի կյանք, վորը հնարավորութիւն տա աշխատավոր գյուղացուն բարեկամելու իր նյութական ու կուլտուրական դրութիւնը և վեր բարձրանալու որեցոր, տարեցտարի: Դրա համար հարկավոր է նոր կարգեր հաստատել գյուղում, կուտնտեսային կարգեր: Դա հարցի մյուս կողմն է:

Ինչո՞վ են տարբերվում հին կարգերը նոր, կուտնտեսային կարգերից:

Հին կարգերում գյուղացիներն աշխատում էին ջուկ-ջուկ, աշխատում էին հին սլապեանական յեղանակներով, աշխատանքի հին գործիքներով, աշխատում էին կալվածատերերի ու կապիտալիստների, կուլակների ու սպեկուլանտների համար, աշխատում էին՝ սպերելով կիսաքաղց ու հարստացնելով ուրիշներին: Նոր, կուտնտեսային կարգերում գյուղացիներն աշխատում են միասին, արտելով, աշխատում են նոր գործիքների՝ տրակտորների ու գյուղատնտեսական մեքենաների ոգնու-

թյամբ, աշխատում են իրենց համար և իրենց կուտնտեսութիւնների համար, ստորում են առանց կապիտալիստների ու կալվածատերերի, առանց կուլակների ու սպեկուլանտների, աշխատում են նրա համար, վոր որեցոր բարեկամն իրենց նյութական ու կուլտուրական դրութիւնը: Այնտեղ, հին կարգերում,—կառավարութիւնը բուրժուական է և նա պաշտպանում է հարուստներին՝ աշխատավոր գյուղացիներին դեմ: Այստեղ, նոր, կուտնտեսային կարգերում,—կառավարութիւնը բանվորա-գյուղացիական է և նա սաշտպանում է բանվորներին ու գյուղացիներին՝ բոլոր ու ամեն տեսակի հարուստների դեմ: Հին կարգերը տանում են դեպի կապիտալիզմ: Նոր կարգերը՝ դեպի սոցիալիզմ:

Ահա ձեզ յերկու ուղի, կապիտալիստական ուղին ու սոցիալիստական ուղին, դեպի առաջ—դեպի սոցիալիզմը

տանող ուղին և դեպի հետ—դեպի կտալիսալիզմը տանող ուղին:

Կան մարդիկ, վորոնք կարծում են, թե կարելի չէ վտար դնել ինչ—վոր մի յերբորդ ուղի: Այդ յերբորդ ուղուն, վորը Հայասնի չե վոչ վորի, տանձնապես սիրով կառնում են այն միջանի տատանվող ընկերները, վորոնք դեռ լիովին չեն համոզվել կոլտնտեսային ուղու ճշտության մեջ: Նրանք ուղում են, վոր մենք վերադառնանք հին կարգերին, վերադառնանք միանձնյա տնտեսությանը, բայց առանց կապիտալիստների ու կալվածատերերի: Ընդվորում նրանք ուղում են, վոր մենք թողնենք «միմիայն» կուլակներին և այլ մանր կապիտալիստներին, վորպես մեր տնտեսական կարգերի որինական յերեուց: Իրոք դա յերբորդ ուղի չե, այլ յերկրորդը,—դեպի կապիտալիզմ տանող ուղին: Վորովհետև ի՞նչ և նշանակում վերադառնալ միանձնյա արտեսությանը և վերականգնել կուլակու-

թյունը: Այդ նշանակում և վերականգնել կուլակային ստրկությունը, վերականգնել դուռացիության ճահադործումը կուլակության կողմից և իշխանությունը տալ կուլակին: Բայց կարելի՞ չէ արդյոք վերականգնել կուլակությունը և դրա հետ միասին պահպանել ինքնակային իշխանությունը: Վո՞չ, չի կարելի: Կուլակության վերականգնումը պետք և տանի դեպի կուլակային իշխանության ստեղծումը և ինքնակային իշխանության վերացումը,—հետևաբար նա պետք և տանի դեպի բուրժուական կառավարության դուռացումը: Իսկ բուրժուական կառավարության դուռացումն իր հերթին պետք և տանի դեպի կալվածատերերի ու կապիտալիստների վերականգնումը, կապիտալիզմի վերականգնումը: Այսպես կոչված՝ յերբորդ ճանապարհն իրոք յերկրորդ ճանապարհն և, կապիտալիզմին վերադառնալու ճանապարհը: Հասկա մեկ հարցրեք դուռացիներին,—ուղում են ար-

դոք նրանք վերականգնել կուլակային սորկուլթյունը, վերադառնալ կապիտալիզմին, վերացնել Խորհրդային իշխանությունը և վերականգնել կալվածատերերի ու կապիտալիստների իշխանությունը: Հասլա մեկ հարցրեք նրանց և դուք կիմանաք, թե վո'րն ե միակ ճիշտ ուղին համարում աշխատավոր գյուղացիների մեծամասնությունը:

Հետևաբար կա միայն յերկու ուղի. կա'մ առաջ դեպի վեր—դեպի նորը, կոլտնտեսային կարգերը, կա'մ հետ, դեպի վար—դեպի հինը, կուլակային կապիտալիստական կարգերը:

Յերրորդ ուղի չկա:

Աշխատավոր գյուղացիությունը ճիշտ վարվեց՝ մերժելով կապիտալիստական ուղին և կանգնելով կոլտնտեսային չի-նարարության ուղու վրա:

Ասում են, թե կոլտնտեսությունների ուղին ճիշտ ուղի չե, բայց նա դժվարին ե: Դա ճիշտ ե մասամբ միայն: Իհարկե, այդ ճանապարհին դժ-

վարություններ կան: Լավ կյանքը ճրի ձեռք բերվում: Բայց բանն այն ե, վոր գլխավոր դժվարություններն արդեն անց են կացված, իսկ այն դժվարությունները, վորոնք կանգնած են ձեռ առաջ, չարժե նույնիսկ, վորպեսզի դրանց մասին լուրջ խոսենք: Համենայն դեպս՝ համեմատած այն դժվարությունների հետ, վոր ասրեցին բանվորները 10—15 տարի առաջ, ներկայիս ձեռ դժվարությունները, ընկեր կոլտնտեսականներ, յերեխայական խաղալիք են թվում: Այստեղ հանդես չեկան ձեռ ճառախոսները և դովեցին լե-նինգրադի, Մոսկվայի, Պարիզի, Դոն-բասի բանվորներին: Նրանք ասացին, վոր նրանք, բանվորները, նվաճումներ ունեն, իսկ դուք, կոլտնտեսականներդ, չատ ալելի քիչ նվաճումներ ունեք: Ինձ թվում ե, թե ձեռ հոետորների ճառերում նկատվում եր նույնիսկ ընկերական վորոշ նախանձ, թե՛ վոր-ճա'ն լավ կլիներ, յեթե մենք, կոլտըն-

տեսակետն զյուզացիներս ել, ունենա-
 յինք նույնպիսի նվաճումներ, ինչպիսիք
 ունեք դուք, Լենինգրադի, Մոսկվայի,
 Դոնբասի, Սարևիպի բանվորներդ...
 Այս ամենը լավ ե: Իսկ դուք գիտե՞ք,
 թե ինչ են նստել այդ նվաճումները
 Լենինգրադի ու Մոսկվայի բանվորնե-
 րին, ինչպիսի գրկանքներ են կրել
 նրանք, վերսկսողի ձեռք բերեն, վեր-
 ջապես, այդ նվաճումները: Յես կա-
 րող եյի պատմել ձեզ միքանի լիա-
 տեր բանվորների 1918 թվականի կյան-
 քից, յերբ ամբողջ շարաթներով վոչ մի
 պատառ հաց չէյին տալիս բանվորնե-
 րին, ել չեմ խոսում մսի և այլ սննդա-
 մթերքների մասին: Այդ շրջանում լա-
 վադույն ժամանակներն եյին համար-
 վում այն օրերը, յերբ հաջողվում եր
 Լենինգրադի ու Մոսկվայի բանվորնե-
 րին տալ մեկ ութերորդ ֆունտ սե
 հաց և այն ել կիսով չափ քուսպ խառ-
 նած: Յեվ այդ տեեց վոչ թե մի ա-
 միս և վոչ ել կես տարի, այլ ամբողջ

յերկու տարի: Բայց բանվորները համ-
 րերում եյին և չէյին վհատվում, վո-
 րովհետև նրանք գիտեյին, վոր կդան
 ավելի լավ ժամանակներ և նրանք վըճ-
 ոողական հաջողություններ ձեռք կրե-
 րեն: Յեվ ի՞նչ,—դուք տեսնում եք,
 վոր բանվորները չսխալվեցին: Դե հա-
 մեմատեցեք ձեր դժվարություններն ու
 գրկանքները բանվորների ապրած դժ-
 վարությունների ու գրկանքների հետ
 և դուք կտեսնեք, վոր դրանց մասին
 չարժե նույնիսկ լրջօրեն խոսել:

Ի՞նչ ե պահանջվում կոլտնտեսային
 շարժումն առաջ մղելու և կոլտնտեսա-
 յին շինարարությունն ամբողջ թափով
 ծափտլելու համար:

Դրա համար ամենից առաջ պահանջ-
 վում ե, վոր կոլտնտեսություններն ու-
 նենան միանդամայն ապահովված և
 մշակելու համար պիտանի հող: Ու-
 նե՞ք դուք այդ հողը: Այո՛, ունեք:
 Հայտնի յե, վոր բոլոր լավադույն հո-
 րերը հանձնված են կոլտնտեսություն-

ներին. և ամրացված են հաստատույնս նրանց վրա: Հետևաբար, կոլտնտեսականները կարող են մշակել ու բարելավել այդ հողը, վորքան ուզեն, առանց վախենալու, թե նա կընկնի ուրիշի ձեռքը:

Յերկրորդ, դրա համար պահանջվում է, վոր կոլտնտեսականները կարողանան ուսուցել արակտորներին ու մեքենաներին: Ունե՞ք դուք դրանք: Այո՛, ունեք: Բոլորին հայտնի է, վոր արակտորի մեր դործարանները և գյուղատնտեսական մեքենաներ պատրաստող դործարանները նախ և առաջ գլխավորապես աշխատում են կոլտնտեսությունների համար, նրանց մատակարարելով ժամանակակից բոլոր դործիքները:

Դրա համար, վերջապես, պահանջվում է, վոր կառավարությունն ըստ ամենայնի ոժանդակի կոլտնտեսական գյուղացիներին թե՛ մարդկանցով, թե՛ ֆինանսներով և չթողնի, վոր թշնամի

դասակարգերի վերջամիտցները (ПОС-АСТАШН) քայքայեն կոլտնտեսությունները: Ունե՞ք դուք այդպիսի կառավարություն: Այո՛, ունեք: Նա կոչվում է բանվորա-գյուղացիական խորհրդային կառավարություն: Մի յերկրի անուն տվեք ինձ, վորտեղ կառավարությունը պաշտպանի վո՛չ թե կապիտալիստներին ու կալվածատերերին, վո՛չ թե կուլակներին և ուրիշ հարուստների, այլ աշխատավոր գյուղացիներին: Աշխարհիս յերեսին այդպիսի յերկիր չկա և չի յեղել: Միմիայն մեզանում, խորհրդային յերկրում գոյություն ունի մի կառավարություն, վորը սարի պես կանգնած է բանվորների ու կոլտնտեսական գյուղացիների թիկունքին, քաղաքի ու գյուղի բոլոր աշխատավորների թիկունքին, ընդդեմ բոլոր հարուստների ու շահագործողների: (Յերկարատե ծափահարություններ):

Հետևաբար, դուք ամեն ինչ ունեք՝ կոլտնտեսային շինարարությունը ծա-

վալելու և Հին կապանքներից կատարե-
լապես աղատադրվելու համար :

Ձեզանից միայն մի բան և պահանջ-
վում—աշխատել աղնվորեն, բաշխել
կոլտնտեսության յեկամուտներն ըստ
աշխատանքի, պահպանել կոլտնտեսա-
յին դույքը, պահպանել տրակտորներն
ու մեքենաները, լավ խնամել ձին, կա-
տարել ձեր բանվորա-գյուղացիական
պետության առաջադրանքները, ամբա-
ցել կոլտնտեսությունները և դուրս
վաճել կոլտնտեսություններից այնտեղ
խցկված կուլակներին ու յենթակուլակ-
ներին :

Դուք յերեւի կհամաձայնեք ինձ
հետ, վոր հաղթահարել այդ դժվարու-
թյունները, այսինքն՝ աշխատել ազնվո-
րեն և պահպանել կոլտնտեսային դույ-
քը,—այնքան ել դժվար չե : Մանավանդ
վոր այժմ ձեզանում աշխատանքը կա-
տարվում և վո՛չ հարուստների և վո՛չ
եւ շահագործողների համար, այլ ձեզ,

ձեր սեփական կոլտնտեսությունների
համար :

Դուք տեսնում եք, վոր կոլտնտե-
սային ուղին, սոցիալիզմի ուղին աշ-
խատավոր գյուղացիության համար
միակ ճիշտ ուղին և :

ՄԵՐ ՄԵՐԶԱՎՈՐԱԳՈՒՅՆ ԽՆԴԻՐՆ Ե՛
ՈՒՆԵՎՈՐ ԴԱՐՁՆԵԼ ԲՈՂՈՐ ԿՈՒՏԸՆ-
ՏԵՍԱԿԱՆՆԵՐԻՆ

Յերկարդ հարց—ի՞նչ ենք ձեռք բե-
րել մենք նոր ուղու վրա, մեր կոլ-
տնտեսային ճանապարհին, և ի՞նչ ենք
մտադիր ձեռք բերելու մեր ձախճա-
ղույն 2—3 տարում:

Սոցիալիզմը լավ բան է: Սոցիալ-
իստական յերջանիկ կյանքն անվիճե-
լիորեն լավ բան է: Բայց այդ ամենն—
ապագայի դործ է: Այժմ գլխավոր
հարցն այն չէ, թե ինչ ձեռք կբերենք
մենք ապագայում: Գլխավոր հարցն
այն է, թե ինչ ենք արդեն ձեռք
բերել մենք ներկայումս: Գյուղացիու-
թյունը վտոք դրեց կոլտնտեսային ու-
ղին: Այդ շատ լավ է: Բայց ի՞նչ ձեռք
բերեց նա այդ ուղու վրա: Ի՞նչ չոչա-

փելի բան ձեռք բերինք մենք՝ ընթա-
նալով կոլտնտեսային ուղիով:

Մենք ձեռք բերինք այն, վոր ոգնե-
ցինք չքավորներին միլիոնավոր մասսա-
ներին մտնելու կոլտնտեսությունները:
Մենք ձեռք բերինք այն, վոր չքավոր-
ների միլիոնավոր մասսաները, մտնելով
կոլտնտեսությունները և ոգավելով այն-
տեղ լավագույն հողից ու արտադրու-
թյան լավագույն դործիքներից, բարձ-
րացան մինչև միջակների մակարդակը:
Դենք ձեռք բերինք այն, վոր չքավոր-
ների միլիոնավոր մասսաները, վորոնք
առաջ կիսաքաղց կյանք եյին վարում,
այժմ կոլտնտեսություններում դարձել
են միջակներ, դարձել են ապահովված
մարդիկ: Մենք ձեռք բերինք այն, վոր
խարխլեցինք գյուղացիների շերտավո-
րումը՝ չքավորների ու կուլակների,
ջախջախեցինք կուլակներին և ոգնեցինք
չքավորներին՝ դառնալու իրենց աշխա-
տանքի տերը կոլտնտեսությունների
ներսում, դառնալու միջակներ:

Ի՞նչ դրուժյուն գոյություն ունեւ
 նախքան կոլտնտեսային շինարարության
 ծաւալումը՝ մի չորս տարի սրանից ա-
 ուջ: Հարստանում և վեր եյին բարձ-
 րանում կուլակները: Աղքատանում և
 ավերվում եյին չքավորները, ստրուկ
 դառնալով կուլակներին: Դեպի վեր,
 դեպի կուլակներն եյին մագլցում մի-
 ջակները և ամեն անգամ վայր եյին
 գլորվում, լրացնելով չքավորների շար-
 քերը՝ ուրախացնելով կուլակներին:
 Դժվար չե գլխի ընկնել, վոր այդ ամ-
 բողջ խառնաչիօթությունից շահում ե-
 յին միմիայն կուլակները և թերևս ու-
 նեւորներից վոմանք: Գյուղում յուրա-
 քանչյուր 100 տնտեսության կարելի
 յեր հաշվել 4—5 կուլակային տնտեսու-
 թյուն, 8 կամ 10 ունեւոր տնտեսու-
 թյուն, 45—50 միջակ և մոտ 35 չքա-
 վոր տնտեսություն: Հետեւաբար, գյու-
 ղացիական բոլոր տնտեսությունների
 առնվազն 35 տոկոսը կազմում եյին
 չքավորները, վորոնք հարկադրված ե-

յին տանել կուլակային ստրկության
 լուծը: Եւ յես չեմ խոսում միջակների
 սակավագոր խավերի մասին, վորոնք
 կազմում եյին միջակ գյուղացիության
 ավելի քան կես մասը և վորոնք իրենց
 դրությամբ քիչ բանով եյին տարբեր-
 վում չքավորներից և ուղղակի կա-
 խումն ունեյին կուլակներից:

Ծավալելով կոլտնտեսային շինարա-
 րությունը՝ մենք ձեռք բերինք այն,
 վոր վոնջնացրինք այդ խառնաչիօթու-
 թյունը և անարդարությունը, ջախ-
 ջախեցինք կուլակային ստրկությու-
 նը, չքավորների այդ ամբողջ մաս-
 տան ներդրակցինք կոլտնտեսություն-
 ները, ապահովված վիճակի մեջ դրինք
 նրանց այնտեղ և նրանց բարձրացրինք
 միջակների մակարդակին, վորոնք կա-
 բող են ոգտվել կոլտնտեսային հողից,
 կոլտնտեսություններին տրված արտո-
 նություններից, ոգտվել արակտորնե-
 րից, գյուղատնտեսական մեքենաներից:

Իսկ ի՞նչ ե նշանակում այդ: Այդ

նշանակում է, վոր առնվազն քսան մի-
լիոն դյուղացիական բնակչություն,
առնվազն քսան միլիոն չքավորներ մենք
փրկեցինք աղքատությունից ու ավե-
րումից, փրկեցինք կուսակալին ստոր-
կությունից և կուտնտեսությունների
չնորհիվ դարձրինք ապահովված մար-
դիկ:

Այդ մեծ նվաճում է, ընկերներ':
Այդ այնպիսի նվաճում է, վորպիսին
դեռ չի տեսել աշխարհը և վորին դեռ
չի հասել վոչ մի պետություն աշխար-
հում:

Ահա ձեզ կուտնտեսայրն շինարա-
րության դործնական, չոչափելի ար-
դյունքները, այն բանի արդյունք-
ները, վոր դյուղացիությունը վոտը
դրեց կուտնտեսությունների ուղին:

Բայց այդ մեր առաջին քայլն է
միայն, մեր առաջին նվաճումը կու-
տնտեսային շինարարության ճանապար-
հին:

Սխալ կլինեք կարծել, թե մենք

պետք է կանգ առնենք այդ առաջին
քայլի վրա, այդ առաջին նվաճման
վրա: Վո՛չ, ընկերներ', մենք չենք
կարող կանգ առնել այդ նվաճման
վրա: Վորպեսզի ավելի առաջ չարժ-
վենք և վերջնականապես ամբացնենք
կուտնտեսությունները, մենք պետք է
անենք յերկրորդ քայլը, մենք պետք է
ձեռք բերենք նոր նվաճում: Վո՞րն է
այդ յերկրորդ քայլը. այդ քայլն է՝
ե՛լ ավելի վեր բարձրացնել կուտնտե-
սականներին,—թե՛ նախկին չքավորնե-
րին, թե՛ նախկին միջակներին: Այդ
քայլն է՝ ունևոր դարձնել բոլոր կու-
տնտեսականներին: Այո՛, ընկերներ',
ունևոր դարձնել: (Յերկարատև ծափա-
հարույրյուններ):

Մենք ձեռք բերինք այն, վոր կու-
տնտեսությունների չնորհիվ բարձ-
րացրինք չքավորներին միջակների մա-
կարդակին: Այդ շատ լավ է: Բայց
այդ քիչ է: Այժմ մենք պետք է ձեռք-
տենք այն բանին, վոր մի քայլ ևս

անենք դեպի առաջ և ողնենք բոլոր
 կոլտնտեսականներին,—թե՛ նախկին
 չքավորներին, թե՛ նախկին միջակներ-
 րին,—բարձրանալու ունևորների մա-
 կարդակին: Դրան կարելի չե հասնել,
 և մենք պետք է հասնենք դրան՝ ինչ
 ել վոր լինի: (Յերկարատև ծափահա-
 րություններ): Այժմ մենք տմեն ինչ
 ունենք՝ ձեր այդ նպատակին հասնելու
 համար: Այժմ վատ են ողտադործվում
 մեր մեքենաներն ու տրակտորները:
 Մեր հողը լավ չի մշակվում: Բավա-
 կան է միայն բարելավել մեքենաների
 ու տրակտորների ողտադործումը, բա-
 վական է միայն բարելավել հողի մշա-
 կումը, և մենք կհասնենք այն բանին,
 վոր կրկնակի, յեռակի կավելացնենք
 մեր մթերքների քանակը: Իսկ այդ
 միանգամայն բավական է՝ բոլոր կոլ-
 տնտեսականներին կոլտնտեսային դաշ-
 տերի ունևոր աշխատավորներ դարձնե-
 լու համար:

Առաջներում ի՞նչ դրուժյան մեջ եր

ունևորների հարցը: Ունևոր դառնալու
 համար պետք եր նեղացնել իր հա-
 րեաններին, պետք եր շահագործել
 նրանց, ավելի թանգ վաճառել նրանց
 և ավելի եժան դնել նրանցից, վարձել
 բատրակներից վրձանց, կարգին շահա-
 դործել նրանց, վորքերի կապիտալ կու-
 տակել և, այնուհետև ամբանալով,
 կուլակ դառնալ: Իսկապես դրանով ել
 րացատրվում է, վոր առաջ, միանձնյա
 տնտեսության պայմաններում, ունևոր-
 ներն անվստահություն ու ատելու-
 թյուն եյին առաջացնում չքավորների
 ու միջակների մեջ: Այժմ բանն ուրիշ
 է: Այժմ պայմաններն ել այլ են: Վոր-
 պեսզի կոլտնտեսականներն ունևոր
 դառնան, այժմ ամենևին չի պահանջ-
 վում նեղացնել կամ շահագործել
 իրենց հարեաններին: Ասենք՝ հեշտ ել
 չե այժմ շահագործել վորեւ մեկին,
 վորովհետև հողի մասնավոր սեփակա-
 նություն կամ վարձակալություն չկա
 այլևս մեղանում, մեքենաներն ու

տրակտորները պատկանում են պետու-
թյանը, իսկ կապիտալ ունեցող մար-
դիկ այժմ մոգայից ընկել են կոլտըն-
տեսություններում: Այդպիսի մոգա-
յեղել է, բայց արդեն վերացել է ընդ-
միշտ: Վորպեսզի կոլտնտեսականներն
ունենոր դառնան, այժմ դրա համար
միայն մի բան է պահանջվում. աշխա-
տել կոլտնտեսության մեջ ազնվորեն,
ճիշտ ոգտադործել տրակտորներն ու
մեքենաները, ճիշտ ոգտադործել բանող
անասուններին, ճիշտ մշակել հողը,
պահպանել կոլտնտեսային սեփականու-
թյունը:

Յերբեմն ասում են. թե վոր սոցիա-
լիզմ է, ել ի՞նչ կարիք կա աշխատե-
լու: Աշխատում եյինք առաջ, աշխա-
տում ենք այժմ,—մի՞թե ժամանակը չի
աշխատելուց դադարել: Այդպիսի խոս-
քերն արմատապես սխալ են, ընկեր-
ներ: Դա լողերի փիլիսոփայությունն
է և վրձ թե ազնիվ աշխատողների:
Սոցիալիզմն ամենևին չի ժխտում աշ-

խատանքը: Ընդհակառակը, սոցիալիզմը
կառուցվում է աշխատանքի վրա: Սո-
ցիալիզմն ու աշխատանքն անբաժանելի
յեն միմյանցից: Մեր մեծ ուսուցիչ
Լենինն ասել է. «Ով չի աշխատում,
նա չի ուտում»: Ի՞նչ է նշանակում
այդ, ո՞ւմ դեմ են ուղղած Լենինի
խոսքերը: Շահագործողների դեմ,
նրանց դեմ, ովքեր իրենք չեն աշխա-
տում, այլ ուրիշներին են հարկադրում
աշխատել և հարստանում են ուրիշ-
ների հաշվին: Ե՞լ ում դեմ: Նրանց
դեմ, ովքեր իրենք լողրություն են
անում և ուզում են շահվել ուրիշների
հաշվին: Սոցիալիզմը պահանջում է
վրձ թե ծուլություն անել, այլ այն,
վոր բոլոր մարդիկ աշխատեն ազնվո-
րեն, աշխատեն վրձ թե ուրիշների
համար, վրձ թե հարուստների ու
շահագործողների համար, այլ իրենց
համար, հասարակության համար: Յեւ
յեթե մենք աշխատենք ազնվորեն, աշ-
խատենք մեզ համար, մեր կոլտնտեսու-

թյունների համար, ապա կհասնենք այն
բանին, վոր մի յերկու-յերեք տարում
բոլոր կոլտնտեսականներին, թե՛ նախ-
կին չքավորներին, թե՛ նախկին միջակ-
ներին, կբարձրացնենք ունեւորների մա-
կարդակին, այնպիսի մարդկանց մա-
կարդակին, վորոնք ոգավում են մը-
թերքների լիստատությունից և կատա-
րելապես կուտորական կյանք են
վարում:

Այդ և այժմ մեր մերձավորագույն
խնդիրը: Դրան մենք կարող ենք հաս-
նել, և դրան մենք պետք և հասնենք՝
ինչ ևլ վոր լինի: (Յերկարտե ծափա-
հարություններ):

3
ԱՌԱՆՁԻՆ ԴԻՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Իսկ այժմ թույլ տվեք անցնել մի-
ջանի առանձին դիտողություններ:

Ամենից առաջ դյուլի մեր կուսակ-
ցականների մասին: Ձեր մեջ կուսակ-
ցականներ կան, բայց ավելի չափ են
անկուսակցականները: Այդ չափ լավ
է, վոր համազումարին հավաքվել են
ավելի չափ անկուսակցականներ, քան
կուսակցականներ, վորովհետև հենց
անկուսակցականներին պետք և նախ և
առաջ դրավել դեպի մեր դործը: Կան
կոմունիստներ, վորոնք անկուսակցա-
կան կոլտնտեսականներին բողբեկորեն
են մոտենում: Բայց կան նաև այն-
պիսիները, վորոնք դոռողանում են ի-
րենց կուսակցականությամբ և մոտիկ
չեն թողնում անկուսակցականներին: Այդ

լալ չե և վնասակար ե: Բողեիկները
ուժը, կոմունիստները ուժն այն ե,
վոր նրանք կարողանում են շրջապա-
տել մեր կուսակցությունն անկուսակ-
ցական ակտիվի միլիոններով: Մենք,
բողեիկներս, չեյինք ունենա այն հա-
ջողությունները, վոր ունենք այժմ,
յեթե չկարողանայինք կուսակցության
կողմը նվաճել միլիոնավոր անկուսակ-
ցական բանվորների ու գյուղացիների
վստահությունը: Իսկ ի՞նչ ե պահանջ-
վում դրա համար: Դրա համար
պահանջվում ե, վոր կուսակցականները
չսլափարվեն անկուսակցականներից,
վոր կուսակցականները չիսկիվեն իրենց
կուսակցական պատյանում, վոր նրանք
չգոռոզանան իրենց կուսակցականու-
թամբ, այլ լսեն անկուսակցականների
ձայնը, վոր նրանք վո՛չ միայն սովո-
րեցնեն անկուսակցականներին, այլև
սովորեն նրանցից:

Զպետք ե մոռանալ, վոր կուսակցա-
կանները յերկնից չեն ընկնում: Պետք

ե հիշել, վոր բոլոր կուսակցականներն
իրենք մի ժամանակ անկուսակցական են
յեղել: Այսօր նա անկուսակցական ե,
իսկ վաղը կուսակցական կդառնա: Իս-
կապես ի՞նչ կա այստեղ գոռոզանալու:
Մեր մեջ, հին բողեիկներս մեջ, քիչ
չեն գտնվի այնպիսի մարդիկ, վորոնք
կուսակցության մեջ աշխատում են մի
20—30 տարի: Բայց չե՞ վոր մենք
ինքներս ել մի ժամանակ նույնպես
անկուսակցական ենք յեղել: Ի՞նչ կլի-
ներ մեր բանը, յեթե մի 20—30 տարի
առաջ մեզ վանեյին մեր այն ժամա-
նակվա կուսակցականները և կուսակ-
ցությունից հեռու պահեյին մեզ: Հնա-
քավոր ե, վոր այն ժամանակ մենք
կուսակցությունից բաժանված լինեյինք
մի շարք տարիներով: Իսկ մենք, հին
բողեիկներս, չե՞ վոր հետին մարդիկը
չենք, ընկերներ՝ (Ուրախ աշխուժու-
թյուն, յերկարատև ծափահարություն-
ներ):

Ահա թե ինչու մեր կուսակցական-

ները, այժմյան յերիտասարդ կուսակցականները, վորոնք յերբեմն բարձր են սլահում իրենց քիթն անկուսակցականներին առաջ, պետք է հիշեն այս ամենը, պետք է հիշեն, վոր վո՛չ թե դոռողությունը, այլ համեստությունն է, վոր զարդարում է բոլշևիկին:

Այժմ միջանի խոսք կանանց մասին, կոլտնտեսուհիներին մասին: Կանանց հարցը կոլտնտեսություններում մեծ հարց է, ընկերներ: Յես գիտեմ, վոր ձեզանից շատերը թերադնահատում են կանանց և նույնիսկ ծիծաղում են նրանց վրա: Բայց այդ սխալ է, ընկերներ, լուրջ սխալ: Այստեղ բանը միայն այն չէ, վոր կանայք կազմում են բնակչության կեսը: Ամենից առաջ բանն այն է, վոր կոլտնտեսային շարժումն առաջ քաշեց ղեկավար սաշտոններին համար մի շարք յերեկելի և ընդունակ կանանց: Դիտեցեք համադումարը, նրա կազմը, և դուք կտեսնեք, վոր կանայք վաղուց արդեն հետամնաց

վիճակից անցել են առաջավորների շարքերը: Կանայք կոլտնտեսություններում մեծ ուժ են: Գրվանի տակ սլահել այդ ուժը՝ նշանակում է հանցադործություն թույլ տալ: Մեր պատկանությունն է՝ առաջ քաշել կոլտնտեսություններում կանաց և դործի ղեկ այդ ուժը:

Իհարկե, Խորհրդային իշխանությունը մոտիկ անցյալում փոքրիկ թյուրիմացություն է ունեցել կոլտնտեսուհիների հետ: Բանը վերաբերում էր կովին: Բայց այժմ կովի հարցը կարգավորված է և թյուրիմացությունը վերացված: (Յերկարատև ծափահարություններ): Մենք կարողացանք հասնել այն բանին, վոր կոլտնտեսականների մեծ մասն իր տնտեսության մեջ արդեն մի-մի կով ունի: Կանցնի մեկ-յերկու տարի ևս, և դուք չեք դանի վոչ մի կոլտնտեսական, վոր իր կովը չունենա: Մենք, բոլշևիկներս, կաշխատենք, վոր բոլոր կոլտնտեսա-

կանները մեղանում մի-մի կով ունե-
նան: (Յերկարատև ծափահարություն-
ներ):

Ինչ վերաբերում է իրենց՝ կոլտնտե-
սուհիներին, ապա նրանք պետք է հի-
շեն կոլտնտեսությունների ուժն ու նշա-
նակությունը կանանց համար, պետք է
հիշեն, վոր միմիայն կոլտնտեսության
մեջ նրանք հնարավորություն ունեն
հավասար վորք մեկնելու տղամարդ-
կանց հետ: Առանց կոլտնտեսություն-
ների՝ իրավունքների անհավասարու-
թյուն, կոլտնտեսություններում՝ իրա-
վունքների հավասարություն: Թող հի-
շեն այս մասին ընկեր կոլտնտեսուհի-
ները և թող նրանք իրենց աչքի լույսի
պես պահեն կոլտնտեսային կարգերը:
(Յերկարատև ծափահարություններ):

Յերկու խոսք կոմյերիտականների ու
կոմյերիտուհիների մասին կոլտնտեսու-
թյուններում: Յերիտասարդությունը
մեր ապագան է, մեր հույսն է, ընկեր-
ներ: Յերիտասարդությունը պետք է

փոխարինի մեզ, ծերերիս: Նա պետք է
հաղթական վախճանին հասցնի մեր
դրոշը: Գյուղացիների մեջ քիչ չեն
այնպիսի ծերեր, վորոնք ծանրաբեռ-
նաված են հին բեռով, վորոնք ծանրա-
բեռնված են հին կյանքի սովորու-
թյուններով ու հիշողություններով:
Հասկանալի չէ, վոր նրանց վոչ-միչա
և հաջողվում հասնել կուսակցության
հետեից, ի՞նչո՞րհայն իշխանության
հետեից: Այլ է մեր յերիտասարդու-
թյունը: Նա ազատ է հին բեռից և նա
ամենից ավելի հեշտությամբ է յու-
րանցում լենինյան պատգամները, և
հենց այն պատճառով, վոր յերիտա-
սարդությունն ամենից ավելի հեշտու-
թյամբ է յուրացնում լենինյան պատ-
գամները, հենց այդ պատճառով էլ նա
կոչված է առաջ տանելու հետ մնացող-
ներին ու տատանվողներին: Ծիշտ է,
նրան պահասում են գիտելիքները:
Բայց գիտելիքները—դրանք ձեռքբերու-
վի բան են. այսոր նրանք չկան, վաղը

նրանք կլինեն: Ուստի խնդիրն այն է, վոր պետք է սովորեկ և դարձյալ սովորեկ լենինիզմը: Ընկե՛ր կոմյերիտականներ ու կոմյերիտուհիներ, սովորեցե՛ք բոլշևիզմը և առաջ տարե՛ք տատանողներին: Ավելի քիչ չաղակերատեցե՛ք, ավելի շատ աշխատեցե՛ք, և ձեր՝ դործը գլուխ կդառնալայման: (Ծափահարություններ):

Միքանի խոսք մեկատնտեսների մասին: Մենատնտեսների մասին այստեղ քիչ խոսեցին: Սակայն այդ չի նշանակում, թե աշխարհումս մենատնտես չկա այլևս: Վո՛չ, չի նշանակում: Մենատնտեսներ կան և նրանց չի կարելի հաշվից դուրս դրել, վորովհետև նրանք մեր վաղվա կոլտնտեսականներն են: Յես գիտեմ, վոր մենատնտեսների մի մասը վերջնականապես ապականվել և և գլմեկ սպեկուլացիայի: Յերեկի դրանով և բացատրվում, վոր մեր կոլտնտեսականները մենատնտեսներին մեծ ընտրությամբ են ընդունում կոլտնտե-

սությունների կադմի մեջ, իսկ յերբեմն ել բոլորովին չեն ընդունում նրանց: Այդ ճիշտ է, իհարկե, և այստեղ առարկություն չի կարող լինել: Բայց կա մենատնտեսների մի ուրիշ, ավելի մեծ մասը, վորն սպեկուլացիայի չի գլմեկ, այլ իր հացը ձեռք է բերում աղնիվ աշխատանքով: Այդ մենատնտեսները թերևս դեմ չլինեյին կոլտնտեսություն մտնել: Բայց նրանց, մի կողմից, խանդարում են իրենց տատանումները՝ կոլտնտեսային ճանապարհի ճշտության նկատմամբ, մյուս կողմից՝ այն խստությունը, վոր գոյություն ունի այժմ կոլտնտեսականների մեջ մենատնտեսների նկատմամբ:

Իհարկե, պետք է հասկանալ կոլտնտեսականներին և մտնել նրանց դրության մեջ: Այս տարիներում նրանք շատ վերափորանք ու ծաղր են տեսել մենատնտեսների կողմից: Բայց վերափորանքն ու ծաղրը վճռողական նշանակություն չպետք է ունենան այս-

տեղ: Վատ է այն ղեկավարը, վորը չգիտե մոռանալ վերավորանքները և վորն իր զգացմունքներն ավելի բարձր է դասում կոլտնտեսային դործի շահերից: Յեթե դուք ուզում եք ղեկավար լինել, պետք է կարողանաք մոռանալ առանձին մենատնտեսների ձեզ հասցրած վերավորանքները: Յերկու տարի առաջ յետ մի նամակ ստացա Վոլգայի շրջանի մի այրի գեղջիուհուց: Նա գանգատվում էր, թե իրեն չեն ուզում կոլտնտեսություն ընդունել, և ինձնից աջակցություն եր պահանջում: Յես հարցում արի կոլտնտեսությանը: Կոլտնտեսությունից ինձ պատասխանեցին, թե չեն կարող նրան կոլտնտեսություն ընդունել, վորովհետև նա վերավորել է կոլտնտեսային ժողովը: Ինչո՞ւմն է բանը: Բանն այն է, վոր գյուղացիների այն ժողովում, վորտեղ կոլտնտեսականները մենատնտեսներին կոչ էյին անում մըտնելու կոլտնտեսության, նույն այդ այրին, բանից դուրս է գալիս, ի պա-

տասխան այդ կոչին, բարձրացրել է իր փեշերը և ասել ե՛ւ ա՛յ, առեք ձեզ կոլտնտեսություն: (Ուրախ աշխուժաբյուն, ծիծաղ): Անկասկած, նա սխալ է վարվել և վերավորել է ժողովը: Բայց մի՞թե կարելի չե մերժել նրան կոլտնտեսության մեջ ընդունել, յեթե նա մի տարի հետո անկեղծորեն զղջացել է և ընդունել իր սխալը: Յես կարծում եմ, վոր չի կարելի նրան մերժել: Յես այդպես էլ գրեցի կոլտնտեսությանը: Այրուն ընդունեցին կոլտնտեսության մեջ: Յեւ ի՞նչ: Դուրս յեկավ, վոր նա աշխատում է ներկայումս կոլտնտեսության մեջ վո՛չ թե վերջինների, այլ առաջինների շարքերում: (Ծափահարաբյուններ):

Ահա ձեզ մի օրինակ էլ, վորը խոսում է այն մասին, վոր ղեկավարները, յեթե նրանք ցանկանում են իսկական ղեկավարներ մնալ, պետք է կարողանան մոռանալ վերավորանքները, յեթե այդ պահանջում են դործի շահերը:

Նույնը պետք է ասել նաև մենատնտեսների մասին առհասարակ: Յես դեմ չեմ, վոր կոլտնտեսութիւն ընդունեն ընտրութիւմը: Բայց յես դեմ եմ, վոր անխոր ըտրոր մենատնտեսների առաջ փակեն կոլտնտեսութիւնների ճանապարհը: Դա մեր, բոլշևիկյան քաղաքականութիւնը չէ: Կոլտրնտեսականները չպետք է մոռանան, վոր նորերս իրենք ել մենատնտեսներ են յեղել:

Վերջապես, միջանի խոսք Բեզեմչուկի կոլտնտեսականների նամակի մասին: Այդ նամակը տպագրված էր, և դուք յերևի կարդացել էք այն: Անվիճելիորեն լավ նամակ է: Նա վկայում է, վոր մեր կոլտնտեսականների մեջ քիչ չեն կոլտնտեսային գործի փորձված ու դիտակից կադմակերպիչներն ու ագիտատորները, վորոնք մեր յերկրի պարծանքն են: Սակայն, նամակում կա մի սխալ տեղ, վորի հետ վոչ մի կերպ չի կարելի համաձայնել: Բանն այն է, վոր

Բեզեմչուկի ընկերները կոլտնտեսութիւն մեջ կատարած իրենց աշխատանքը պատկերում են վորպես մի համեստ ու համարյա անշան աշխատանք, իսկ հետորների ու առաջնորդների աշխատանքը, վորոնք յերբմի յերեք արշնանոց ճառեր են ասում, մեծ ու ստեղծագործ աշխատանք: Կարելի՞ յարդյոք համաձայնել դրա հետ: Վո՛չ, ընկերներ՛ր, դրա հետ վոչ մի կերպ չի կարելի: Բեզեմչուկի համաձայնել չի կարելի: Բեզեմչուկի ընկերներն այստեղ սխալ են թույլ տվել: Հնարավոր է, վոր նրանք համեստութիւնից են թույլ տվել այդ սխալը: Բայց դրանից սխալը չի դադարում սխալ լինելուց: Անցել են այն ժամանակները, յերբ առաջնորդները համարվում էին պատմութիւն միակ ստեղծողները, իսկ բանվորներն ու գյուղացիները հաշվի չէին առնւում: Ժողովուրդների և պետութիւնների բախտը հիմա վճռում են վո՛չ միայն առաջնորդները, այլ ամե-

նից առաջ և զլիալորտապես՝ աշխատա-
վորներին միլիոնավոր մասսաները: Բան-
վորներն ու գյուղացիները, վորոնք ա-
ռանց աղմուկի և ճարճատյունի կառու-
յում են գործարաններ ու ֆարրիկա-
ներ, հանքահորեր ու յերկաթուղիներ,
կոլանտեսություններ ու խորհանա-
սություններ, ստեղծում են կյանքի բո-
լոր բարիքները, կերակրում ու հազ-
յընում են ամբողջ աշխարհին, — ահա թե
ովքեր են նոր կյանքի իսկական հե-
տոսներն ու ստեղծողները: Այս մասին,
ինչպես յերեւում է, մոռացել են Բե-
զենչուկի մեր ընկերները: Լավ չե,
յերբ մարդիկ զերազնահատում են ի-
րենց ուժերը և սկսում դուռդանալ ի-
րենց ծառայություններով: Այդ տա-
նում է զեսլի պարծենկոտություն,
իսկ պարծենկոտությունը լավ բան
չէ: Բայց ավելի վատ է, յերբ
մարդիկ սկսում են թերազնահատել ի-
րենց ուժերը և չեն տեսնում, վոր ի-
րենց «համեստ» ու «աննկատելի» աշ-

խտանքն իրոք հանդիսանում է մեծ
ու ստեղծագործ աշխատանք, վորը
վճռում է պատմության բախտը:

Յես կցանկանայի, վոր Բեզենչուկի
ընկերներն իրենց նամակի նկատմամբ
արված իմ այս փոքրիկ ուղղմանը հա-
վանություն տային:

Յեկե՛ք, ընկերներ՛ր, վերջացնե՛ք
սրանով:

(Յերկար ժամանակ չդադարող ծա-
փահարություններ, վորոնք փոխվում
են ովացիայի: Բոլորը վոտֆի յեմ
կանգնում և վողջում են ընկ. Ստա-
լինին: Աղաղակներ՝ «Ուոա՛»: Դահլի-
նում լավում են բացականչություններ
— «Կեցցե՛ք ընկ. Ստալինը, ուոա՛: Կեց-
ցե՛ք առաջավոր կոլտոտեսականը: Կեց-
ցե՛ք ղեք առաջնորդ ընկեր Ստալինը»):

023

Հայ. թարգմ. խմբ. Բ. Մարտիրոսյան
Տեխ. խմբ. Ս. Խաչատրյան
Սրբազրիչ. Հ. Մանվելյան
Կոնտրոլ սրբազրիչ Լ. Արովյան

Գլավիլիսի լիազոր № 4—3769, հրատ. № 547,
Պատկեր № 40, տպում 5.000,
Հանձնված է արտադրության 3/III 1938 թ.
Ստորագրված է տպագրելու 26/III 1938 թ.
Գինը 25 կ., կազմը 1 ո՛.
Պեշհրատ—կուսակցական-հաղափառական
գրականության բաժնի տպարան
Յերեվան, Ալավերդյան 65

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0180055

